

b-45184391

NIKOLAJ TIHONOV

Smrznut vresu, smrznut vresu,
Zapljuskuješ valom,
Obala pred tobom crna,
Kuju bitka pali.

Smrznut vresu, smrznut vresu,
Tužno grane širiš,
Iznad tebe svi sumrak,
Paljevine miris.

Brate vresu, brate vresu,
Ležaj si nam prvi,
Zrejećemo tebe, vresu,
Našom krvlju.

I upićeš ti nju, vresu,
Ispit' prekomerno
I okrutnićeš se vresu,
Smrznut vresu...

b-75186183

**NIKOLAJ ZABLOCKI
DOTICAH LIŠE EUKALIPTA**

Doticah liše eukalipta
I tvrde listove agave,
Pevahu meni večernju pesmu
Adžarije slatke trave.
U beloj rizi manjoliže
Savijahu maglena tela,
I more sinje, more sinje
Kraj kopna ludo pevalo je.

Al' u prirode jarosnom bljesku
Moskovske gajeve ja snivaš,
Gde plavetno je nebo bleđe,
Gde biljke skromnijeg su vida,
Gde cvile, ječe nežne žuje
Nad svetlom vizijom pašnjaka,
I gde pogleda obara tužne
Prijateljica mi draga.

I uzdrhta od boli srce,
Blistave suze tupe niz lice
Na čašice su cveća pale,
Gde su krestale bele ptice.
U nebu prašnom svi, grubi
Lovori kamforni su bili
I u blede su duvali trube,
I u bakarne pauke bili.

Pasternak 1930. (crtež Anekova)

b-75186438

BORIS PASTERNAK

NESANICA

Koji je čas? Mrak. Sigurno tri, ne manje.
Opet mi se, izgleda, da sklopim oči ne da.
Pastir u selu puknuće bičem kad svane.
Zima do okna da došeta
Što u dvorište gleda.
A ja sam, kao opali list,
Nije istina, ti
Sve beline svojim prozirnim valom
Sa mnom.

LEV OZEROV

O tebi hoću da mislim. Mislim o tebi.
O tebi neću da mislim. Mislim o tebi.
O drugima neću da mislim. Mislim o tebi.
Ni o kome neću da mislim. Mislim o tebi.

ALEKSANDAR BLOK

Pod jednolične zvuke guste,
Varoške vreve, težak zrak
Odlazim tiho duše puste
U pustoš, mećavu i mrak.

Ja kidam niti svog saznanja
Zaboravljajući sve što znam...
Tramvaji prođu, sneg i zdanja,
A napred mrak i vatre plam.

Opčinjen što ću, teško meni,
Što presekok saznanja nit,
Kad dođem kući uniženi —
Oprostiti da l' ćeš mi ti?

Daleku metu što si znala,
Ti svetionike moj drag,
Bi li mi oprost za sve dala,
Za zanos, pesništvo i mrak?

Il' ne opraštajući krivca,
Ti buđi moja zvona sva,
da ne bi noćna raskršnica
Iz otadžbine odvela?

NIKOLAJ KLJUJEV

Na reci led se otekli topi,
Sa odlikama rde svim,
U džbunju sveće — dok sneg kopni,
Kadionice plavi dim.

K'o veeverice blede breze,
Oborile su glave sad.
Da glas ptice koja veze
K'o milošti sam majke rad.

Prirode pričesnik sav sretan
Oblacima se molim ja,
K'o crnorisica svak me sreća
Na glavi stoji skufija

Zavetu strogom nisam veran,
Vrbama mene vodi trag,
Da gledam što je svet bezmeran,
Oblakom kako klizi zrak.

Te probuđene reke male
Zlo besne — jedva čuješ ćun,
Pa ne znaš k'o to sveće pali
Što dime se uz svaki džbun.

ANA AHMATOVA

Nataliji Rikovoj

Sve je razneto, izdano, prodano,
Crne smrti javio se znak,
Sve je očajem gladnim izgledano,
Svetlost zašto obasja taj mrak?

Danju odiše mirisom višanja,
Basnoslovan je pod gradom paj,
Noću od novih zvezdanih bistanja
Providan julskog neba je sjaj.

Tako se blizu to divno primiće,
Stupa u svaki razvaljen dom,
Što se znanju našemu izmiće,
A što želimo mi dušom svom.

1921.

Ležate u snegu tom,
Ostatićete svet.
Dvoastosas budežom,
Metaka još pet.

Novo ruho gorko sam
Drugu šila ja.
Voli, voli kvrcu, znam,
Moja Rusija.

1921.

NADEŽDA PAVLOVIC

Voćnjak ima jabuke,
Žene imaju decu,
A ja samo pesme —
I meni je teško.

1920.

Da nosim svoju ljubav mogu! Druga,
Srećna, pa i nežna — ne treba mi!
Ljubav mi je surova k'o što je
Sever moj stromašan i gladan,
Kao siva i kosmata reka
K'o vučica što pod mostom juri.

Jednostavno gledam tvoje krupne,
Sumorne i strašću pune oči,
I dve sudbe za našim plećima
K'o borovi na gori su bliske.

17. novembar. Umro Džon Rid, američki žurnalista, pisac knjige „Deset dana koji su potresili svet“. Sahranjen je na Crvenom trgu — uz najveće počasti.

10. oktobar. Izlazi iz štampe Brjusovljeva knjiga „Poslednja maštanja“.

4. decembar. Majakovski čita u Petrogradu svoju poemu „150 000 000“.

Iste godine. A. Tolstoj završio je roman „Nikitino detinjstvo“.

1921.

Januar. U toku ovog meseca je počelo da se konstituiše u Petrogradu književno društvo „Serapionova braća“. Njemu su pripadali pesnici N. Radišev i E. Polonska, pisci Vs. Ivanov, M. Zoščenko, K. Fedjin i dr., kritičar V. Sklovski i I. Gruzđjev.

1. jul. Jesenjin istupa u Domu štampe sa poemom „Pugačov“.

7. avgust. U Petrogradu umire A. Blok.

Oktobar i novembar. Prigodne svečanosti povodom 100 godina od rođenja i 40 godina od smrti F. M. Dostojevskog. Njegova se dela štampaju, priredena za scenu daju se na mnogim pozornicama. O ličnosti i delu velikog pisca u Puškinkom domu Akademije nauka govore akademik V. N. Peret, zatim, A. P. Koni i dr.

5. decembar. Svečano, s velikim pijetelom, proslavljen je dan stogodišnjice od rođenja pesnika „osvete i tuge“ — N. A. Njekrasova. Sledi čitav niz prigodnih članaka, večeri i koncerata.

25. decembar. U Poltavi umro V. G. Koroljenko.

Ove godine Arkadije Averčenko anatomije Sovjetsku Rusiju u delu „Tuče noževa u leđa revolucije“.

Izlazi III tom „Istorije moga savremenika“ Koroljenka i Jesenjinova zbirka „Ispovest huligana“.

1922.

Februar. U časopisu „Krasnaja nov“ (Crvena novina) štampani su: povest Vs. Ivanova „Oklopni voz 14-89“, odlomci iz romana B. Piljnaka „Gola gđina“ i članak B. Soa „Diktatura proletarijata“.

5. mart. U „Izveštijama“ je publikovana satirički intonirana pesma Majakovskog „Konferencijski“.

5. april. Brjusov štampa u „Izveštijama“ svoje „Stihove o gladi“.

Jun. Izlazi iz štampe knjiga stihova B. Pasternaka „Život mi je brat“.

Jul. Stampane su knjige: I. Erenburg: „Neobični pohodi Hulijsa Hurenita i njegovih učenika“ i roman: A. Tolstoja „Sestre“ (prvi deo trilogije „Hod po mukama“).

5. oktobar. Izlazi knjiga izabranih stihova. S. Jesenjina.

U oktobru mesecu mladi komsomolski pesnici A. Bezimenski, A. Zarov, A. Veislijan i dr. osnivaju društvo „Mlada garda“.

Ove godine je izašao i jedan od prvenaca sovjetske fantastike, roman A. Tolstoja „Aelita“.

1923.

Krajem marta izašao je prvi broj časopisa Majakovskog „Lef“ (Levi front). Ističu se radovi Majakovskog, V. Hlebnikova, B. Pasternaka, O. Brika i G. Vinokura.

U toku ovog meseca izašao je i „Čapajev“ — roman koji je proslavio D. Furmanova kao pisca.

April. Štampana je knjiga Lidije Sejfuline „Peregnoj“ (Gnojna zemlja, Humus).

1. avgust. A. N. Tolstoj se vraća iz emigracije u Petrograd.

Ove godine Gorki objavljuje „Moji univerziteti“ (III deo njegove autobiografske trilogije), a Jesenjin zbirke „Pesme izgređenika“ i „Kafanska Moskva“.

1924.

21. januar. Umro je V. I. Lenjin. Bol za nenadoknadivim gubitkom pretočen je u mnoge stihove (V. Brjusova, A. Bezimenskog, S. Gorodeckog, V. Kamenskog, S. Tretjakova i dr.).

Gorki počinje da piše svoje uspomene o Lenjinu. Juni. Izašla je iz štampe knjiga M. Gorkog „Vladimir Ilič Lenjin“.

Jul. Izlazi „Željezna bujica“, epopeja starog proleterskog pisca A. Serafimoviča. To je jedan od plinirskih radova sovjetske književnosti po tretmanu uloge mase u revolucionarnim gibanjima.

9. oktobar. Umro je V. J. Brjusov.

18. oktobar. V. V. Majakovski čita u Domu štampe svoju veliku poemu „Vladimir Ilič Lenjin“.

U toku ove godine pojavilo se jedno novo ime u sovjetskoj književnosti: K. Fedjin je završio i štampao svoj roman „Gradovi i godine“.

1925.

Januar. Počeo je da izlazi književni časopis „Novij mir“ (Novi svet), koga uređuju A. Lunačarski i J. Steklov.

Februar. U časopisu „Krasnaja nov“ (Crvena novina) štampa se Babeljeva pripovetka „Komandant eskadrona Trunov“ (iz „Crvene konjice“) i Jesenjinova zbirka „Persijski motivi“.

Maj. U istom časopisu štampa se Jesenjinova poema „Ana Snjegina“ i Babeljeva novela posvećena M. Gorkom — „Istorija moga golubinjaka“.

U toku ovog meseca štampana je i Jesenjinova knjiga „O Rusiji i revoluciji“.

Jun. L. Leonov stupa na književnu pozornicu knjigom „Jazavci“.

28. decembar. Jesenjin je izvršio samoubistvo u petrogradskom hotelu „Anglietir“.

Ove godine štampan je i roman F. Gladkova „Cement“, prvo značajnije delo sovjetske književnosti čija je tema obnova, rad i proizvodnja.

Iste godine je i I. Bunjin štampao pripovetku „Mišina ljubav“, a A. S. Makarenko je započeo rad na „Pedagoškoj poemi“.

1926.

19. januar. U Moskvi počinje da se prikazuje Eizenštejnov film „Oklopnjača Potemkin“.

16. april. U tifliskom listu „Zarja Vostoka“ (Zora Istoka) Majakovski štampa pesmu „Sergeju Jesenjinu“.

Maj. Izlazi Babeljeva knjiga „Crvena konjica“ i roman Gorkog — „Delo Artamonovih“.

Avgust. Konstituiše se redakcija časopisa „Novij Lef“, na čelu sa V. Majakovskim.

Krajem godine izlazi prva Solohovljeva knjiga Priče sa Dona“ (predgovor je napisao A. Serafimovič).

Nekako u isto vreme štampa se i „Poraz“ A. Fadejeva, delo koje je kritika jednodušno ocenila kao značajnu pojavu u sovjetskoj literaturi i čiji je uticaj na donjiji razvoj sovjetske književnosti neosporan.

1927.

Januar. U časopisu „Krasnaja nov“ počinje izlaziti Leonovljevi roman „Lopov“ (prva redakcija).

9. 10. februar. Svečano se slavi 90. godišnjica od smrti A. S. Puškina.

20. septembar. Majakovski čita u redakciji „Novog Lefa“ tek dovršenu poemu „Horosof“.

15. i 16. novembar. U Moskvi je održana Međunarodna konferencija revolucionarnih i proleterskih pisaca.

1928.

Januar. U časopisu „Oktobar“ počinje da izlazi Solohovljevi roman „Tih Don“.

24. mart. Svečana sednica Akademije nauka u čast šezdesetog rođendana M. Gorkog. Sledile su mnoge značajne književne manifestacije.

Od 10. septembra počela je tzv. „tolstojevska sedmica“, proslava stogodišnjice rođenja velikog ruskog pisca, „ogledala ruske revolucije“ (Lenjin). Jubilej je praćen mnogobrojnim manifestacijama i mnoštvom članaka i studija.

26. septembar. Majakovski na jednoj od literarnih večeri pod nazivom „Leviye o Lefa“ izjavljuje da istupa iz grupe „Lef“. Isto su učinili i O. Brik, N. Asejev i S. Kirsanov.

26. oktobar. S. Budoni štampa u „Pravdi“ svoje „Otvoreno pismo Maksimu Gorkom“ u kome žestoko napada Babeljevu „Crvenu konjicu“. Već sledećeg dana će izaći odgovor Gorkoga, koji ponovo brani poznatog sovjetskog novelistu.

28. decembar. Ove godine su Iljif i Petrov završili prvi zajednički roman — satiru „Dvanaest stolica“, a K. Fedin je štampao roman „Braća“.

1929.

20. maj. U listu „Literaturnaja gazeta“ (Književne novine) Grosman, Jermilov i dr. istaknuti kritičari započinju diskusiju o putevima književne kritike.

Septembar. Majakovski je završio pozorišni komad „Banja“.

8. novembar. Leonov u „Literaturnoj gazeti“ štampa odlomak iz romana „Soč“. Ovaj se roman smatra jednim od rodonačelnika „proizvodnog“ romana, romana o socijalističkom radu.

1930.

Mart. Izlazi pozorišni komad „Pervaja konaja (Crvena konjica) polemički nastrojenog prema Babelju Vsevoloda Višnjevskog.

14. april. Majakovski je izvršio samoubistvo. Pred smrt završava poemu „Na sav glas“.

April. Izlazi prva knjiga A. Gajdara — „Skola“.

Novembar. Izlazi prvi deo istorijskog romana A. Tolstoja „Petar Prvi“.

Bogdan R. KOSANOVIĆ